

Emevî Yönetimine Muhalif Gruplar: Ehl-i Beyt Örneği

Serdar Öztürkoğlu

 <https://orcid.org/0009-0003-3812-3823> | ozturkogluserdar61@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Emevî yönetimi, kuruluşundan yıkılışına kadar dinî-siyasî meşruiyet problemi yaşadı ve bu nedenle sürekli muhalif grupların muhalefetine maruz kaldı. Emevî yönetimine karşı muhalif tutum sergileyen birçok grup vardı. Bunların en güçlüsü, Ehl-i Beyt ve taraftarlarından oluşuyordu. Bu tebliğde Emevî yönetimine muhalif gruplardan Ehl-i Beyt örneği üzerinde durulmaktadır. Devletin yıkılış sürecinde de etkili olan ilgili gurubun muhalefet gerekçelerinin ortaya konması hem ortaya çıktığı dönemin hem de bu olayların etkisiyle sonraki dönemlerde ortaya çıkan siyasi-sosyal olayların dinamiklerini doğru anlamak ve değerlendirmek açısından önem arz etmektedir. Bu çalışma nitel bir çalışma olup temel İslam Tarihi eserleri mukayeseli bir şekilde incelenmiş, mezkûr dönemde yaşanmış hadiseler sebep-sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Konuyla ilgili modern çalışmalardan da istifade edilmiştir. Çalışmada şu tespitler yapılmaktadır: Bir; Ehl-i Beyt, Hz. Hüseyin ve Zeyd b. Ali gibi şahısların liderliğinde, Emevî iktidarının icraatlarının din dışı olduğunu iddia ediyor ve bu iktidara dinî açıdan itaat edilemeyeceğini savunuyordu. İktidarın din dışı politikalarına örnek olarak da Emevîlerin iktidarı silah zoruyla ele geçirmelerini, saltanat yönetim biçimini getirmelerini, politikalarında dinden çok siyasî örfü esas almalarını, bazı halifelerin din dışı bir yaşantı sürdürmelerini, Ehl-i Beyt ve mevali gibi gruplara yönelik baskı ve şiddete dayalı bir politika izlemelerini gösteriyorlardı. İki; Ehl-i Beyt mensupları, kendilerinin hilafete daha layık olduklarını ve dolayısıyla hilafetin kendi hakları olduğunu savunuyordu. Üç; Ehl-i Beyt mensubu olan liderler, iktidara gelmeleri halinde Kur'an ve Sünnete dayalı bir yönetimi esas alacaklarını ve mevcut iktidarın din dışı uygulamalarına son vereceklerini vadediyorlardı. Dört; gün geçtikçe taraftarları artan, güçlenen ve yönetimi ele geçirmek isteyen Ehl-i Beyt 'ten Hz. Hüseyin 680 yılında giriştiği isyan sonucunda Kerbela'da; Zeyd b. Ali ise aynı amaca dönük olarak 740 senesinde Kûfe'de başlattığı isyanda öldürüldü. Beş; bu liderlerin öldürülmesi, İslam Dünyasında Emevî iktidarı karşıtlığının artmasını ve nihayetinde iktidarın yıkılmasını beraberinde getirmiştir. Altı; Emevîler döneminde iktidar ile muhalif grupların yönetsel problemleri güç ya da şiddet kullanarak çözmeye çalışmaları, bu dönemde Müslümanların siyasal-sosyal sorunlarını müzakere yoluyla çözmelerini sağlayacak bir anlayışa henüz sahip olmadıklarını göstermektedir. Yedi; Emevîler dönemindeki sorunlu iktidar- muhalefet ilişkisinin günümüz Müslüman dünyası için ders alınacak kötü bir örnek olduğunu söyleyebiliriz. Bu kötü örneğin bir daha yaşanmaması adına, özellikle siyasal alanda yaşanan çatışmaların son bulması için, toplumsal tüm kesimlerin haklarını güvence altına alan, siyasî mücadelede çatışma yerine müzakereyi esas alan ve evrensel ilkeler içeren sistemlerin kurulması gerekir. Bu tebliğ, alanda yapılan çalışmalara katkı sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

* Bu çalışma Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN danışmanlığında yürütülen “Emevîlerde Muhalefet ve Muhalif Gruplar” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İslam Tarihi, Emevîler, Ehl-i Beyt, İktidar, Muhalefet, İsyan.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sunulan “Emevî Yönetimine Muhalif Gruplar: Ehl-i Beyt Örneği” adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	07.08.2024
Kabul Tarihi	18.08.2024
Yayın Tarihi	31.08.2024
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Tarih
Araştırma Alanı	İslam Tarihi
Sempozyum	:
Adı	4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/594
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	4. Oturum - 26 Ağustos 2024 Pazartesi 19:00 - 20:30
Telif Hakkı	© 2024 Serdar Öztürkoğlu. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Öztürkoğlu, Serdar. “Emevî Yönetimine Muhalif Gruplar: Ehl-i Beyt Örneği”. 4. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 47-50. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

Defiant Groups during the Umayyad Rule: The Case of Ahl al-Bayt

Serdar Öztürkkoğlu

 <https://orcid.org/0009-0003-3812-3823> | ozturkogluserdar61@gmail.com

Master's Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

The Umayyad rule had experienced some issues of religious and political legitimacy from its foundation up until its collapse, and therefore it was constantly opposed by defiant groups. The Umayyad rule was up against stiff opposition from many opposing groups, the most powerful of these being the Ahl al-Bayt and their followers. This paper focuses on the case of Ahl al-Bayt, one of the opposing groups. It is important to pinpoint the rationale for the opposition mounted by this group, which was also influential during the collapse of the State, to accurately appreciate and evaluate the dynamics of the period in which the opposition emerged and those of the events that happened in the subsequent periods. This qualitative study is based on the fundamental works of Islamic History. It comparatively analyzed the events that took place in the period and evaluated them seeking cause-effect relationships. Recent studies about this issue were also used. The findings below were obtained in the study: First, under the leadership of such figures as Hadrat Husayn and Zayd b. 'Alī, the members of Ahl al-Bayt claimed that the Umayyad government's actions were against religion and argued that this power could not be obeyed religiously. The members of Ahl al-Bayt cited some examples of non-religious policies of the Umayyads, such as their seizing power by force of arms and introducing the sultanate as the form of government, their using political customs rather than religion in their policies, some Umayyad caliphs' leading a non-religious life, and the Umayyads' adopting a policy of oppression and violence against such groups as Ahl al-Bayt and Mawālī. Second, the members of Ahl al-Bayt claimed that they better deserved the caliphate and therefore it was their right. Third, if the leaders of Ahl al-Bayt came to power, they would follow the Qur'ān and Sunnah, while abolishing the non-religious practices of the Umayyad rule. Fourth, Hadrat Husayn, a member of Ahl al-Bayt, which became stronger with a growing number of supporters and wanted to take over the political power, was killed in Karbala in 680 as a result of the rebellion he attempted. Similarly, Zayd b. 'Alī was killed in the revolt he started in 740 in Kūfa to achieve the same objective. Fifth, the killing of these leaders led to a dramatic increase in opposition to the Umayyad rule in the Islamic world and eventually brought about its collapse. Sixth, the governmental power during the Umayyad period and opposition groups tried to solve administrative problems by using force or violence. This indicates that Muslims at the time hardly had an understanding that would enable them to solve their problems through negotiation. Seventh, it is possible to say that the problematic relationship between the government and the opposition in the Umayyad period is a bad example, from which the Muslim world can learn lessons. In order not to witness such bad examples again and to end conflicts, particularly in the political field, it is necessary to establish systems that not only include universal principles but also guarantee the rights of people from all sections of society and highlight negotiation, rather

than conflict, as the ground for political struggle. This paper has been prepared to contribute to the studies in the field.

* This study is based on the master’s thesis titled “Opposition and Opposition Groups in the Umayyads” conducted under the supervision of Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN.

Keywords

History of Islam, Umayyads, Ahl al-Bayt, Political Power, Opposition, Rebellion.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Defiant Groups During the Umayyad Rule: The Case of Ahl al-Bayt” presented at the Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2024-08-07
Accepted	2024-08-18
Published	2024-08-31
Category	Art & Humanities, History
Research Area	Religious Studies, Islamic History
Conference	:
Title	4th Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/594
Location & Date	Online - August 26-31, 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 4 - August 26, 2024, Monday 19:00 - 20:30
Copyright	© 2024 Serdar Öztürkoglu. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Öztürkoglu, Serdar. “Defiant Groups During the Umayyad Rule: The Case of Ahl al-Bayt”. <i>The 4th Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 47-50. Ankara: Oku Okut Press, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54